

'Από τότε που καθιερώθηκε

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ

16 ΧΡΟΝΑ

Και η πορεία συνεχίζεται

ΔΕΚΑΤΟΣ έκτος χρόνος. Κλείνει σήμερα. 'Από τότε που θγήκε το πρώτο φύλλο της Φιλολογικής Βραδυνής: 26 Νοεμβρίου 1952. Πότε κύλησε κι αυτός! Πόσο γρήγορα πρηνούν τα χρόνια...

ΝΑ ΓΥΡΙΣΟΥΜΕ πίσω τη ματιά; Νά ξαναδούμε το πρώτο θαμπό άστέρι, που φώτισε τὸ ξεκίνημα; Ν' ἀπλώσουμε τὸ βλέμμα στὸ δρόμο πὸ διανύθηκε; Εἶναι τόσο μακρὺς! Ποῦ νὰ τὸν ξαναδιαβαίνει κανεὶς. Νά λείπει τώρα γιὰ τις πρώτες προσπάθειες. Γιὰ τις κορυφαίες συμπαραστάσεις ἀπὸ ποιητές, πεζογράφους, καλλιτέχνες, ὀνόματα γερά που περιβάλανε μὲ τὸ στοργικὸ τους κύρος. Γιὰ τὶς γεφυρώσεις ἀνάμεσα σὲ κοινὸ καὶ ἀνθρώπους τῶν Γραμμάτων, που τόσο εὐκόλα καθένας τώρα τις διαβαίνει καὶ τις θαρεῖ σὰν ἀπὸ φυσικοῦ ὑπάρχουσες. Γιὰ τὰ τόσα κι' ἄλλα τόσα που πέρασαν ὡς που νὰ γίνη αὐτὴ ἡ μικρὴ παράδοση, μιὰ κατάσταση, ἕνα ἔθιμα κι ἕνα φυτρωτὸ μαζί, ἰδιαίτερα γιὰ τοὺς νέους, ἕνας μικρὸς θεσμός...

ΤΙ ΝΑ πρωτοπεῖ κανεὶς. Σ' ἄλλους, ἄλλωστε, ἀπόκειται νὰ κάνουν τὸν ὁποιοδήποτε ἀπολογισμό. Καλὸν ἢ κακόν. Εὐρετηριακόν κι' ἱστορικόν. Νά κρίνουν. Ν' ἀποτιμήσουν. Ν' ἀξιολογήσουν.

ΣΤΟΥΣ μοχθητές, ἕνα μόνο: ὁ μόχθος. "Ὅχι ὁ παλῶς — μὴτε καμμιὰ ἔπαρση. Ὁ νέος — ἀπὸ δῶ καὶ μπρός. Μὲ ὅσον ἀπομένει ἀκόμα θερμουργὸ ζῆλο. Μὲ ὅση δύναμη καταλείπει ἢ μακροχρόνια βιοτική μέρμινα. Μὲ ὅση ἀντοχὴ ἀνανεώνει ὁ ἅγιος σκοπός. Μπροστά, πάντα μπροστά. Καὶ στὸν 17ο χρόνο, που ἀρχίζει ἀπὸ αὐριο.

Η ΠΟΡΕΙΑ συνεχίζεται. Κι' ἡ δουλειὰ στὸν συνηθισμένο της κύκλο. Προανάκρουσμά της μικρὸ καὶ τοῦτο τὸ σημείωμα. Ἐπὶ τὸ ἔργο, λοιπόν.

Χρ Σολομωνίδης

ΗΘΟΣ καὶ ἔθος ταύτης τῆς σελίδας, που κράτησε καὶ κρατεῖ, μὲ κάθε κατανόηση καὶ συγκατάβαση, τις στήλες της ἀνοιχτές στοὺς νέους καὶ τις νέες, νὰ τιμᾶ καὶ νὰ βέβεται

Ὁ Χρήστος Σ. Σολομωνίδης

πρώτα τοὺς παλιούς. Τοὺς ὀποιους παλιούς. Μὲ τὴν πίστη πὼς ἔτσι τιμᾶ καὶ τὸν ἑαυτὸ της. Πάντα κι' αὐτὸ τὴ συντρέξανε καὶ τῆς συμπαρσταθήκανε. Ποιᾶ ἄλλωστε χρεια τῆς δικῆς της τιμῆς ἔχουν, ὅταν ἀξιῶνται ἀπὸ μιὰ πανελληνίῳ τιμῆ;

ΒΡΕΘΗΚΑΜΕ πρὶν λίγες μέρες στὸν «Παρνασσό». Τὸ φιλολογικὸ του τμήμα μαζί μὲ μιὰ μεγάλη ἐπιτροπὴ — ἀπὸ Ἱεράρχες, Ἀκαδημαϊκοὺς, Καθηγητὲς Πανεπιστημίου, Ἐπιστήμονες, Λογοτέχνες — κτίσαν τὸν Χρῆστο Σωκράτους

ΜΠΑΜΠΗ Δ. ΚΛΑΡΑ

Σολομωνίδη. Τὸν λογοτέχνη καὶ ἱστορικὸ τῆς Σμύρνης — χαρακτηρισμὸς καὶ τίτλος, που ἀναπηδήσανε αὐτόματα στῶν ἀνθρώπων τὰ χεῖλη ἀπὸ τὴν ἀποκλειστικὴ, ἐπιμονὴ καὶ ἀποδοτικὴ θύμηση τῆς χαμένης πολιτικῆς τῆς Ἰωνίας. Τιμοῦσαν καὶ τὸν ἄξιο ἐπιστήμονα, τὸν δημόσιο λειτουργό. Κι' ἀκόμη, τὸν ἀνθρώπο, τὸν φίλο, μὲ τὸ γελαστὸ πρόσωπο.

ΚΑΜΑΡΙ ὁ «Παρνασσός» μὲ τὸν πρόεδρό του καθηγητὴ Γ. Παναζῆ γιὰ τὸ ἐκλεκτὸ μέλος καὶ ἔφορό του. Ἐπιστημονικὴ ἀπὸ τὸν Μακαριώτατο Ἱερόνυμο τῆς ἐθνικῆς παρουσίας τοῦ πιστοῦ τῆς Ἐκκλησίας τέκνου. Ὑμνητικὴ θύμηση τοῦ καθηγητῆ Γ. Ἰωακείμογλου γιὰ τὴν ἐπιβράβευση τῶν διδύμων του ἀπὸ τὴν Ἀκαδημία. Ἀφορμὴ τὸ ἔργο του γιὰ ἀναγεννητικὴ τῆς «χαμένης πατρίδας» κήρυγμα τοῦ καθηγητῆ Γρ. Κασσιμάτη. Στὰ ἴδια ἀνάκρια κι' ὁ καθηγητῆς Μιν. Ἀναστασιάδης. Θύμηση τῆς ἀγνωστῆς στὸν πολὺ κόσμο ἐπιστημονικῆς πλεωρᾶς ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τοῦ Διευρηγορικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν Φίλιππο Ἀγγελῆ. Συμπαραστάση τοῦ προέδρου τῆς Ἐθνικῆς Ἐταιρίας Λογοτεχνῶν Πέτρου Χάρη. Μαζὶ του κι' ὁ Πρόεδρος τοῦ Συνδέσμου Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν Γ. Σταμπολῆ. Εὐχὴ καὶ θέση γι' ἀνώτερη καταξίωσή του διατυπώνει ἡ Ἐνωσὴ Λογοτεχνῶν μὲ τὸν Πρόεδρό της Ἄπ. Λεονταρίτη. Παλιὸς συμπαθητῆς του ὁ Ἐπιθεωρητὴς Νομαρχιῶν Ν. Ἀρώνης δίνει κροσσά τὸ παρὼν ἀπὸ τὴν Ἐνωσὴ Συρναϊῶν. Λίγα λόγια πολλῆς στοργῆς ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς Ἐστίας Νέας Σμύρνης Πάνο Χαλδῆζο. Τί χρειάζονται ἄλλωστε περισσότερο ἀπὸ τὸν ἄλλο τὸν λόγου προηγήθηκε ἡ πράξη; Ὅλοκληρο τὸμο ἀπὸ 300 ὅσες σελίδες τύπωσε ἡ Ἐστία μὲ τὴν ἐπιμέλεια τοῦ Ν. Τουτουτζάκη γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τοῦ Χ. Σολομωνίδη, μὲ σημειώματα γιὰ ὅλα του τὰ διβλία, λήμματα γιὰ ὅλα του τὰ δημοσιεύματα, μὲ τὴν παρουσίασεῖς τους στὴν Ἀκαδημία, μὲ τὴν κρίσει, που δημοσιεύθηκαν στὸν Τύπο. Νέος ὕστερα λογοτέχνης ὁ Ν. Μάτσας ἐπισημαίνει τὴν πάντα νεανικὴ δημιουργικότητα τοῦ τιμωμένου. Καὶ κλείνει ὁ Ν. Τουτουτζάκης τοὺς λόγους γιὰ νὰ παραχωρήσῃ τὸ βῆμα στοὺς καλλιτέχνες τοῦ θεάτρου, τὴν Πίτσα Καπιτινῆ καὶ τὸν Γιώργο Μετσόλη, νὰ ζωντανέψουν μὲ τὸν τρόπο τους κείμενα τοῦ Χρήστου Σ. Σολομωνίδη.

ΤΙ ΝΑ ΠΟΥΜΕ τώρα ἐμεῖς; Ὁ, θὰ καὶ νὰ προσθέταμε, φτωχὸ τι εἶναι. Προτιμῶμε ἀπλᾶ νὰ συμπαρασταθοῦμε μὲ τὸ ἀνώνυμο πλήθος που εἶχε, ἀπάνω κάτω κατακλύσει τὸν «Παρνασσό» κι' ὅταν βροῦμε σειρὰ νὰ σφίξωμε θερμὰ τὸ χέρι καὶ νὰ τοῦ δώσωμε τὸ ἀδελφικὸ φιλὶ τῆς χαρᾶς γιὰ τὴν ἐπέξια ἀναγνώρισή.

ΑΣ ΜΑΣ ΕΠΙΤΡΑΠΕΙ μόνο ἕνα δίδαγμα νὰ συναγάγουμε ἀπὸ τὸ ἔργο του καὶ τὴν τιμητικὴ γι' αὐτὸ ἐκδήλωση: Ἀντίθετα ἀπὸ κάποιους ἄξιμους μεγαλοϊδεατισμούς, ἀνεδαφικά κι' ἀταίριαστα διατυπωμένους, που θὰ μπορούσαν καὶ νὰ παρερμενευθοῦν, ὡς ἐνωτισθούμε καλύτερα τὸ πολιτιστικὸ παρὼν που ἔδωσε ὁ Ἑλληνομῶς τῆς Ἰωνίας: Κάτω ἀπὸ τὸ ζυγὸ, κι' ἔτρεφε μαζὶ μὲ τὸν Κερδῶ καὶ τὸν Λόγιο Ἑρμῆ. Καλλιέργησε τὰ Γράμματα, ἀνύψωσε τὸν πολιτισμὸ, ἀκούσε τὴ φιλαλληλία. Μνημεῖο ἂς στήσουμε μῆσα μᾶς τῆς ἐκείνου ἀπὸ τὸ Νοσοκομεῖο ἐκεῖνο μὲ τις 400 κλίνες καὶ τις θύρες πάντα ἀνοιχτές, σὲ πλουσίους καὶ πένιτες, μὲ πράξη τὴν εὐαγγελικὴν ῥῆση: Κρούετε καὶ ἀνοιγῆσεται. Νά, ἡ ἀληθινὰ Μεγάλη Ἰδέα, που πρέπει νὰ πραγματοποιήσουμε. Μὲ πάντα νέα ἐφεση κι' ἀγάπη, σὰν τοῦ Χρήστου Σολομωνίδη, τὴν ἐξακολουθητικὴ καὶ ἀναδομηουργικὴ.

Γ. Θ. Κελεπούρης

ΜΑΣ ἔμαθε ὁ Χ. Σ. Σολομωνίδης ν' ἀγαπάμε τὴ γενέτειρά του Σμύρνη. Μᾶς ἔμαθε ὅμως ἔτσι ν' ἀγαπάμε καθένας καὶ τὴν ἰδιαίτερή του πατρίδα, μαζί μὲ τοὺς ἀνθρώπους της. Πῶς μπορούμε κι' ἐμεῖς νὰ ξεχάσουμε τὴ χαροκαμμένη κι' ἀδικημένη λεβεντογέννα Ρούμελη;

ΚΑΙ νὰ θέλαμε, δὲ θὰ τὸ μπορούσαμε. Ἐνας φευγᾶτος πιά, ἀλλὰ πάντα ζωντανὸς Ρουμελιώτης ποιητῆς ἔρχεται νὰ μᾶς τὸ θυμίσῃ μὲ τὰ ποιήματά του. Ὁ Γεώργιος Θ. Κελεπούρης μὲ τὰ ἀνέκδοτα «Ἀπαντάς» του.

Μὲ στοργικὴ φροντίδα οἱ ἀδελφές του Εὐθυμία Παπαγεωργίου, Σοφία Γκίκα, Ἑλένη Ἀνδρεοπούλου τὰ προσφέρουν. Μὲ ἐπιμέλεια τὰ παρουσιάζει ἡ ἀνεψία του Λίτσα Ἀνδρεοπούλου. Ὅπως βγήκαν ἀπὸ τὴν πνοὴ τοῦ ἀλησμόνητου γνήσιου Ρουμελιώτη, μὲ καρδιά καὶ νοῦ δοσμένα κατὰ τὴ Ρουμελιώτικη λεβεντιά.

ΔΕΝ ἔχει τὸ ἔργο του ὁσπιν ἔκταση ἔχει ἡ προσφορὰ τοῦ

Τελευταία φωτογραφία τοῦ Γ. Θ. Κελεπούρη

Σολομωνίδη στὴ Σμύρνη. Ἐχει ὅμως καὶ τοῦτο τὸν ἐθνικὸ παλμὸ καὶ τὸ καρδιοχτύπι τῆς γενέτειρας. Χωρὶς αὐτὸ καθόλου νὰ σημαίνει τοπικισμὸ κι' ἔργο τοπικιστικὸ. Ἀντίθετα, τὰ τραγούδια του ἀπλώνονται σ' ὅλους τοὺς ἑλληνικοὺς χώρους. Ἀνυμνοῦν τὴν πίστη τοῦ Θεοῦ καὶ τὴ λατρεία τοῦ Χριστοῦ. Θούρια σαλπίζουν γιὰ τὴν Πατρίδα τὴν ἑλληνικὴ καὶ τὴν Κύπρου τὴ μαρτυρικὴ. Ἐθνικοὶ χαιρετισμοὶ καὶ σαλπίσματα ἐθνικὰ εἶναι τὰ περισότερα. Ἀλλὰ καὶ χωρὶς ν' ἀπολογοπονοῦν τὰ Ρουμελιώτικα καὶ τοῦ χωριοῦ τοὺς ἀπλόους σκοπούς, λένε καὶ κάποιες Πικρὲς Ἀλήθειες, ἀπλώνουν μὲ τὴ ρεῦσιν τους καὶ κάποιους Βραδυνούς Στοχασμούς. Μ' αἴσθημα πάντα, καὶ λόγο ἐντεχνο, σὲ μέτρο καὶ δημοκρατικὴ ληξία. Φύτρα καὶ θάλασσα, ρουμελιώτικη ἑλληνικὴ, που κάθε Ἑλληνας τῆς νοιῶν καὶ τῆς ἀκρόαζεται. Πῶς μπορεί νὰ λείπει ἀπὸ ἕνα Ρουμελιώτη, κι' ἡ μικρὴ τούτη ἀναγνώριση;

Οἱ νέοι

ΞΕΧΑΣΤΗΚΑΜΕ ὅμως. Πιάσαμε τοὺς παλιούς, τοὺς φτασμένους, τοὺς ἀναγνωρισμένους κι' ἀπολησμονήσαμε τοὺς νέους καὶ τις νέες, που περιμένουν στὴ σειρὰ, νὰ παραμερίσουμε κάπως, νὰ τοὺς κάνουμε λίγο τόπο νὰ ξεανοῖσουν κι' αὐτοί. Νὰ τοὺς φρανοῖσουμε ὅσο μπορούμε τὸ τραχὺ μονοπάτι τοῦ λόγου, νὰ τοὺς γίνουμε, ὅσο γίνεται, βοηθοί, ὀδηγοί.

ΑΛΛΑ ὄχι. Δὲν τοὺς ἀποξελνοῦμε. Εἶπαμε, κλείνει μὲ τοῦτο τὸ φύλλο ὁ 16ος χρόνος. Ἀλλὰ κι' ἀνοίγει ὁ 17ος. Καὶ ἡ ὑπόσχεση παραμένει: Μαζὶ μὲ τὸ σεβασμὸ στοὺς παλιούς, ἡ στοργὴ γιὰ τοὺς νέους. Δικῆ τους ἀλλογία εἶναι ἡ «Φιλολογικὴ Βραδυνή». Κι' οἱ στήλες της, πάντα ἀνοιχτές.

ΝΙΑ
να ἀπὸ το
ομόνητου
Πρακτιοε

ΝΙΑ
να ἀπὸ το
ομόνητου
Πρακτιοε

ΝΙΑ
να ἀπὸ το
ομόνητου
Πρακτιοε

ΝΙΑ
να ἀπὸ το
ομόνητου
Πρακτιοε

ΝΙΑ
να ἀπὸ το
ομόνητου
Πρακτιοε

ΝΙΑ
να ἀπὸ το
ομόνητου
Πρακτιοε

ΝΙΑ
να ἀπὸ το
ομόνητου
Πρακτιοε

ΝΙΑ
να ἀπὸ το
ομόνητου
Πρακτιοε

ΝΙΑ
να ἀπὸ το
ομόνητου
Πρακτιοε

ΝΙΑ
να ἀπὸ το
ομόνητου
Πρακτιοε

ΝΙΑ
να ἀπὸ το
ομόνητου
Πρακτιοε

ΝΙΑ
να ἀπὸ το
ομόνητου
Πρακτιοε

ΝΙΑ
να ἀπὸ το
ομόνητου
Πρακτιοε

ΝΙΑ
να ἀπὸ το
ομόνητου
Πρακτιοε

ΝΙΑ
να ἀπὸ το
ομόνητου
Πρακτιοε

ΝΙΑ
να ἀπὸ το
ομόνητου
Πρακτιοε

ΝΙΑ
να ἀπὸ το
ομόνητου
Πρακτιοε

ΝΙΑ
να ἀπὸ το
ομόνητου
Πρακτιοε

ΝΙΑ
να ἀπὸ το
ομόνητου
Πρακτιοε

ΝΙΑ
να ἀπὸ το
ομόνητου
Πρακτιοε

ΝΙΑ
να ἀπὸ το
ομόνητου
Πρακτιοε

ΝΙΑ
να ἀπὸ το
ομόνητου
Πρακτιοε

ΝΙΑ
να ἀπὸ το
ομόνητου
Πρακτιοε